

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 170

din 06 februarie 2014

Cu adresa nr. 5421/IJ/3596/DIJ/1436/DIP/2013/2282/ST/1154/2014, Inspecția Judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii Raportul cu privire la rezultatul verificărilor efectuate în urma solicitării conducerii Consiliului Superior al Magistraturii privind apărarea independenței și imparțialității sistemului judiciar, ca urmare a aspectelor prezentate de către publicația _____, în perioada _____ și la datele de _____, în legătură cu activitățile desfășurate în cadrul procedurii penale privind persoana inculpatului

Analizând raportul Inspecției Judiciare și văzând înscrisurile atașate, Plenul reține următoarele:

La data de _____, potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, conducerea Consiliului Superior al Magistraturii a solicitat Inspecției Judiciare efectuarea unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, ca urmare a apariției a patru articole de presă, în publicația _____

în legătură cu activitățile desfășurate în cadrul

procedurii penale privind persoana inculpatului
înregistrată la Inspekția Judiciară, sub nr

lucrare ce a fost
2013.

În esență, în cuprinsul solicitării s-a arătat că, prin conținutul lor și modul în care sunt interpretate anumite situații de fapt, se acreditează direct și fără echivoc, atât ideea că justiția română este controlată politic, afirmațiile fiind în sensul efectuării unor anchete penale și pronunțării unor soluții de către instanța supremă sub presiunea unor factori politici, cât și ideea existenței unor magistrați în cadrul corpului de judecători și procurori care comentează în spațiul public temeinicia și legalitatea unor hotărâri judecătorești definitive, cu referire la cauza privind pe inculpatul

Din cuprinsul raportului Inspekției Judiciare se reține că, la data de
în publicația a apărut articolul scris

în care se comentează modul în care
în perioada când avea funcția de procuror, a instrumentat unele cauze penale privind anumite persoane publice, acreditându-se ideea că evoluția sa profesională este consecința directă a soluțiilor dispuse în aceste dosare.

Ulterior, la data de în aceeași publicație, apare articolul cu titlul
scris de același jurnalist, în care se reiterează
conținutul articolului din data de la care se adaugă o succesiune de fotografii
în care apar

însoțite de comentarii care acreditează ideea unei întâlniri secrete în cadrul căreia asupra judecătorului sunt exercitate presiuni de către doamna procuror, fără a se specifica natura acestora.

La data de apare articolul intitulat „
”, scris de
jurnaliști, în cuprinsul căruia se interpretează
speculativ Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, referitor la
instanța sau judecătorul competent să soluționeze prelungirea măsurii arestării preventive
și se inserează un fragment dintr-o scrisoare a numitului, în cuprinsul

căreia se afirmă că

În aceeași publicație, la data _____ apare articolul cu titlul _____
_____, scris de _____, în care se
acreditează ideea că soluția dispusă de _____ în speță de
completul de judecată prezidat de _____ este
consecința unei înțelegeri transpartinice între anumiți oameni politici și conducerile mai
multor instituții _____, în scopul obținerii tăcerii acestuia și a
liniștirii mass-media.

Totodată, sunt prezentate comentariile unor judecători și a unui procuror, sub
protecția anonimatului, cu privire la soluția pronunțată, acreditându-se ideea că aceștia s-
ar fi pronunțat în spațiul public, asupra temeiniciei și legalității unor hotărâri definitive.
În acest sens, se prezintă următoarele:

În urma verificărilor efectuate, s-a reținut următoarea situație de fapt:

Prin ordonanța din data de

a

în

dosarul nr , s-a dispus extinderea cercetărilor și începerea urmăririi penale, printre alții, și față de învinuitul pentru săvârșirea următoarelor infracțiuni:

- sprijinirea unui grup infracțional nestructurat, prevăzută de art. 8 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, cu aplicarea art. 33 lit.

b) Cod penal;

- favorizarea infractorului, prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 33 lit. b) Cod penal;

- favorizarea infractorului, prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 41 alin. (2) Cod penal;

- sprijinirea unui grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, cu aplicarea art. 33 lit.

b) Cod penal;

- favorizarea infractorului, prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 33 lit. b) Cod penal;

- omisiunea sesizării organelor judiciare, prevăzută de art. 263 alin. (1) și (2) Cod penal;

- mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 260 alin. (1) Cod penal;

- fals în declarații, prevăzută de art. 292 Cod penal, totul cu aplicarea dispozițiilor art. 33 lit. a) Cod penal.

Totodată, în același dosar, prin

a

s-a dispus schimbarea încadrării juridice cu privire la infracțiunea de sprijinire a unui grup infracțional organizat, reținută în sarcina învinuitului

din infracțiunea prevăzută de art. 8 din Legea nr. 39/2003 cu aplicarea art. 33 lit.

b) Cod penal, în infracțiunea prevăzută de art. 7 din Legea nr. 39/2003, cu aplicarea art. 33 lit. b) Cod penal, fiind menținută încadrarea juridică cu privire la restul infracțiunilor descrise în ordonanța din data de

De asemenea, prin ordonanța din data

în același dosar, s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva inculpatului pentru infracțiunile mai sus-menționate, iar prin ordonanța din data de s-a dispus reținerea inculpatului

În cauză a fost formulată propunere de arestare preventivă a inculpatului , ce a fost admisă de către

din data de
pronunțată în dosarul nr.

Ulterior, prin rezoluția nr din data a

s-a dispus preluarea la nivelul acestei structuri specializate privind pe inculpații în vederea continuării urmăririi penale.

Dosarul preluat a fost înregistrat

, iar prin ordonanța din data de s-a dispus disjungerea cauzei cu privire la inculpații și formarea unui nou dosar penal în vederea continuării cercetărilor față de aceste persoane cu privire la infracțiuni circumscrise domeniului economico-financiar.

La data de pe rolul

a fost înregistrată propunerea privind prelungirea măsurii arestării preventive dispuse în cursul urmăririi penale față de inculpatul soluționată prin în sensul

admiterii propunerii formulate de

și prelungirii măsurii arestării preventive a inculpatului pe o durată de 30 zile.

Recursul formulat de inculpatul _____ împotriva acestei hotărâri a fost înregistrat pe rolul _____ la data de _____ și a fost soluționat prin _____ de completul de judecată compus din domnii judecători _____

Prin decizia penală anterior menționată a fost admis recursul declarat de recurentul-inculpat _____ împotriva încheierii din _____ a _____, s-a casat în parte încheierea recurată și rejudecând s-a dispus _____

S-a constatat de către inspectorii judiciari că, cele _____ articole de presă, prin modul de redactare, prin titlurile, subtitlurile și concluziile prezentate în preambulul fiecăruia, urmăresc acreditarea, cu titlu de judecată de valoare, a ideii că soluțiile dispuse de către procurori în unele cauze penale privind fie personalități politice, fie persoane care ocupă funcții de conducere în structurile _____ precum și soluționarea de către instanța supremă a unor cereri formulate de reprezentanții Ministerului Public în aceste cauze sunt fie consecința presiunilor exercitate de anumiți oameni politici și conducerile mai multor instituții apropiate de _____ prin intermediul _____

_____ fie consecința exercitării părtinitoare a atribuțiilor de serviciu, cu referire la preluarea unor cauze de către _____

_____ s-a avansat ipoteza că au existat încălcări ale normelor Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor de către unii magistrați, prin comentarea în spațiul public a temeiniciei și legalității unor hotărâri judecătorești definitive.

Mai mult, în contextul materialelor de presă difuzate, afirmațiile cu caracter general privitoare la activitatea

prin asocierea improprie a termenilor, respectiv a unor nume de politicieni, cazuri anterior mediatizate, dar și prin modul în care au fost comentate și interpretate unele situații de fapt, evidențiază registrul diversionist al mesajului public.

Totodată, lecturarea opiniilor prezentate ca aparținând unor magistrați contrazice judecata de valoare prezentată în preambulul articolului, niciunul dintre aceștia necomentând hotărârea în sine, ci prezentând doar o părere personală, în contextul în care toți au precizat că nu cunosc actele și lucrările dosarului și, prin urmare, nici argumentele care au condus la soluția instanței supreme.

În urma verificărilor efectuate, Inspecția Judiciară a concluzionat că opiniile exprimate și prezentate în maniera unor judecăți de valoare în cuprinsul articolelor de presă anterior menționate acreditează ideea eronată conform căreia nu s-au respectat procedurile judiciare atât de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, cât și de către instanța supremă și că, atât în acest caz, cât și în alte cauze penale privind fie personalități politice, fie persoane care ocupă funcții de conducere în structurile , soluțiile pronunțate sunt fie consecința presiunilor exercitate de anumiți oameni politici și conducerile mai multor instituții apropiate de

ceea ce presupune, implicit, că magistrații au încălcat legea sau, cel puțin, și-au încălcat obligațiile profesionale. În consecință, aceste aspecte au fost de natură a submina încrederea publică în imparțialitatea și integritatea magistraților în general.

Față de solicitarea conducerii Consiliului Superior al Magistraturii privind apărarea independenței sistemului judiciar, Plenul reține următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) și art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a se sesiza și din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de art. 124 alin. (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și de art. 3 alin. (2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

În raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a Organizației Națiunilor Unite din anul 1987, la pct. 75, se precizează că „principiile independenței și imparțialității sunt pietrele de fundament ale motivării și legitimității funcției judiciare în orice stat”.

În „Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului”, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, la pct. 1, se prevede că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”.

Conform Recomandării CM/Rec (2010) 12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători, respectiv independența, eficiența și responsabilitățile – scopul independenței, astfel cum este prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, este de a garanta fiecărei persoane dreptul fundamental de a fi examinat cazul său în mod echitabil, având doar la bază aplicarea dreptului și fără nicio influență nepotrivită. Independența individuală a judecătorului este garantată de independența sistemului judiciar în ansamblul său. În acest sens, independența judecătorilor este un aspect fundamental al statului de drept. Judecătorii trebuie să beneficieze de libertatea neîngrădită de a soluționa în mod imparțial cauzele, în conformitate cu legea și cu propria apreciere a faptelor. Judecătorii trebuie să aibă puteri suficiente și să fie în măsură

să le exercite pentru a-și îndeplini sarcinile lor și pentru a menține autoritatea și prestigiul justiției. Toate persoanele care au legătură cu un caz, inclusiv organismele publice sau reprezentanții lor, trebuie să se supună autorității judecătorilor.

Independența externă a judecătorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul personal al judecătorului, ci în interesul statului de drept și al persoanelor care solicită sau așteaptă o justiție imparțială. Independența judecătorilor trebuie să fie considerată ca o garanție a libertății, a respectării drepturilor omului și a aplicării imparțiale a legii. Independența și imparțialitatea judecătorului sunt esențiale pentru garantarea egalității părților în fața instanțelor și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu al acestora.

În acest sens, în jurisprudența Curții Europene de Justiție se apreciază în mod constant că un rol important în asigurarea independenței și imparțialității judecătorului îl au și aparențele (cauzele *Findlay versus Regatul Unit*, 25 septembrie 1997, *Mc Gonnell versus Regatul Unit*, 08 februarie 2000), astfel încât afirmațiile formulate sub diferite modalități trebuie să elimine orice suspiciune privind afectarea independenței judecătorilor.

Raportat la situația de fapt, dar și la cadrul legal care definește independența sistemului judiciar și limitele libertății de exprimare, Plenul apreciază că în articolele de presă amintite, pornind de la un caz concret, au fost exprimate opinii pe baza cărora au fost emise concluzii cu caracter general, având impact negativ asupra întregului sistem judiciar și a credibilității justiției în rândul opiniei publice; concluziile anterior menționate au exprimat suspiciuni cu privire la independența magistraților atât sub aspect instituțional, ca sistem judiciar, cât și funcțional, la nivel individual, suspiciuni care nu sunt valide în condițiile unor premise particulare.

Potrivit art. 30 alin. (1) și (6) din Constituția României, „libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile însă, libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”.

Dreptul la libertatea de exprimare nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Astfel, art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră libertatea de exprimare, arătând că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare și că acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Dispozițiile acestui articol se aplică nu numai informațiilor sau ideilor care sunt primite favorabil sau care sunt privite ca inofensive sau indifferente, ci și acelor care offensează, șochează sau îngrijorează statul sau o parte a populației, cu atât mai mult cu cât, din perspectiva modalității de exprimare a jurnalistului, majoritatea aspectelor prezentate se circumscriu, ca tipologie, după distincția realizată atât în jurisprudența instanței de contencios european a drepturilor omului, cât și în Rezoluția nr. 1003/1993 privind etica jurnalistului, în categoria judecăților de valoare, care permit o doză de exagerare sau chiar provocare, care nu se pretează la demonstrarea exactității lor; mai mult, a pretinde o asemenea demonstrație înseamnă a aduce atingere înseși libertății de opinie, element fundamental al dreptului garantat de art. 10 din Convenție.

Odată consacrată libertatea de exprimare în general, prin referire la mass-media în particular, revine obligația fiecărei legislații în parte de a statua asupra rolului pe care mass-media îl are în societatea respectivă, în concret, de a crea, pe de o parte, cadrul legal de exprimare, iar pe de altă parte, de a integra această activitate aspirațiilor socio-culturale și nu numai ale societății în ansamblul ei.

Asupra acestui ultim aspect, prin Rezoluția 1003/1993 privind etica jurnalistică, art. 1 stabilește că suplimentar față de drepturile și obligațiile juridice stabilite de către normele juridice respective, presa mai are o responsabilitate etică față de cetățeni și societate, care trebuie accentuată la momentul actual, când informarea și comunicarea joacă un rol major în formarea atitudinii personale a cetățenilor și dezvoltarea societății și a vieții democratice.

De aceea, la art. 4 s-a arătat că printre principiile de bază ale eticii jurnalismului se află și condiția ca difuzarea știrilor să fie bazată pe adevăr, asigurată prin mijloace adecvate de verificare și demonstrare și pe imparțialitate în prezentare, descriere și narare.

În același sens, Codul deontologic al ziaristului, adoptat de Clubul Român de Presă, impune ziaristului obligația de a da publicității numai informațiile de a căror veridicitate este sigur, după ce în prealabil le-a verificat, atrăgându-i atenția că nu are dreptul să prezinte opiniile sale drept fapte și că știrea de presă trebuie să fie exactă, obiectivă și să nu conțină păreri personale.

Plenul apreciază că toate aceste principii capătă și mai multă importanță atunci când vin în contact cu activitatea de îndeplinire a justiției, fiind consacrat faptul că presa are sarcina de a comunica informații și idei legate de cauzele aflate pe rolul instanțelor deoarece administrarea justiției servește colectivității în ansamblul ei și necesită cooperarea unui public bine informat.

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza „Braford contra Danemarcei” a decis că „interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior aceluia de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora”. În cauza „Pager și Oberschlick contra Austriei” s-a statuat că „activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept”.

De aceea, aprecierile negative cu privire la activitatea de judecată, precum și insinuările cu privire la implicarea mediului politic în actul de justiție nu ar trebui emise în spațiul public, astfel de afirmații încadrându-se perfect în situația în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat constant că se impune restrângerea libertății de exprimare, în scopul de a asigura autoritatea și imparțialitatea justiției.

În raport de aspectele menționate, se poate conchide că, prin afirmații de genul celor redată mai sus, este afectată nu numai imaginea unei instanțe judecătorești ori a unității de parchet care a instrumentat dosarul în faza de urmărire penală, ci și imaginea sistemului judiciar în ansamblul său.

Or, într-un stat de drept nimeni nu are dreptul să extrapoleze nemulțumirile referitoare la instrumentarea unei anumite cauze, asupra întregului sistem judiciar. În măsura în care se procedează astfel, persoana care face aceste afirmații aduce, inevitabil, atingere prestigiului justiției și implicit a independenței și reputației profesionale a magistraților.

În ceea ce privește conținutul articolelor din publicația pomind de la titlurile și subtitlurile acestora și până la concluziile prezentate sub forma unor judecăți de valoare, privite din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare prin presă, Plenul apreciază că modalitatea de interpretare și prezentare a unor cauze penale și situații de fapt, alături de concluziile jurnalistului, au produs un impact profund asupra justițiabililor, de natură a le afecta încrederea în actul de justiție și de a amplifica nemulțumirile care, de altfel, sunt inerente în procedura judiciară, cu atât mai mult în condițiile în care procedurile judiciare în dosarul penal privind pe inculpatul

erau în curs de desfășurare, astfel că publicarea unor articole de presă care induc suspiciuni cu privire la imparțialitatea și independența sistemului judiciar, sunt de natură a crea o presiune asupra procurorilor și judecătorilor îndrituiți a instrumenta și soluționa definitiv dosarul.

Având în vedere că, față de situația de fapt reținută, afirmațiile din cadrul articolelor menționate sunt de o gravitate extremă, întrucât se induce ideea falsă că nu s-au respectat procedurile judiciare de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție și de către instanța supremă, precum și faptul că instrumentarea anumitor cauze este influențată de persoane din mediul politic, ceea ce presupune, implicit, că magistrații au încălcat legea sau, cel puțin, și-au încălcat obligațiile profesionale, aducându-se astfel atingere nu numai reputației acestora, dar subminându-se și încrederea publică în integritatea magistraților în general, în raport de prevederile legale și principiile mai sus enunțate, Plenul apreciază că s-a adus atingere independenței

sistemului judiciar în ansamblul său și a independenței magistraților în îndeplinirea și realizarea actului de justiție.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare și art. 75 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți;

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art. 1 - Admiterea cererii de apărare a independenței sistemului judiciar în raport de aspectele prezentate de către publicația în perioada în legătură cu activitățile desfășurate în cadrul procedurii penale privind persoana inculpatului, urmând a fi emis un comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relații cu mass-media, în acest sens.

Art. 2 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare.

Data în București, la data de 06 februarie 2014

Președinte,
Judecător dr. Adrian BORDEA

